

A8 RIVUS thermometer 2016

De RIVUS thermometer is ontwikkeld om de voortgang van de realisatie van de aan het RIVUS programma gekoppelde doelen, vastgelegd in de ambitieverklaring, in beeld te brengen. De thermometer presenteert eenvoudige beelden, die zowel bestuur, management als professionals inzicht geven in welke mate RIVUS op koers ligt deze doelen te realiseren.

In de ambitieverklaring d.d. 9 december 2016 zijn de volgende doelen (2020) opgenomen:

- het vergroten van de professionaliteit in het operationeel beheer van de afvalwaterketen;

- het realiseren van een besparing (minder meer) van zes miljoen euro per jaar in 2020 voor de gemeenten en het waterschap tezamen;
- het realiseren van een duurzamere waterketen;
- het laten afnemen van de kwetsbaarheid van de organisatie van beheer van de afvalwaterketen.

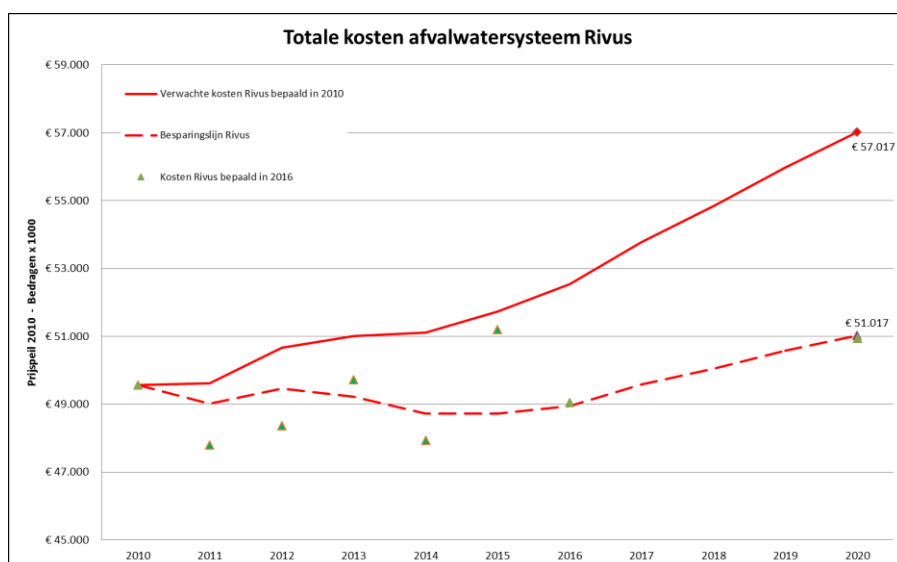
Voor u ligt de samenvattende bestuurlijke rapportage. Deze rapportage presenteert de belangrijkste resultaten uit de RIVUS thermometer.

Inleiding

U vindt in deze rapportage per programmadoelstelling de huidige stand van zaken. Wat betreft de kosten wordt de voortgang afgezet tegen de situatie in 2010 (begin BAW). Wat betreft de overige doelstellingen worden deze met de resultaten van 2013 (nulmeting) vergeleken. De monitor is in principe gebaseerd op feiten. Enkele doelen zijn meer op het proces georiënteerd. De voortgang hiervan is door betrokken medewerkers geschat.

Kosten

De doelstelling van RIVUS is om vanaf 2020 samen jaarlijks structureel 6 miljoen euro te besparen. In 2010 bedroegen de kosten afgerond € 50 miljoen per jaar. In ons regionaal feitenonderzoek is becijferd dat, zonder ingrijpen, de kosten in 2020 zouden zijn toegenomen tot € 57 miljoen per jaar (rode lijn). Dit zou een kostenstijging betekenen van circa 15 %.

Met de rode gestippelde lijn is de verwachte kostenontwikkeling, inclusief de besparingsdoelstelling, voor het afvalwaterketenbeheer binnen RIVUS weergegeven.

De kosten in 2016 bedroegen afgerond € 49,1 miljoen. In de grafiek is dit gemarkeerd met een driehoek. Uit de grafiek is af te lezen dat de kosten in 2016 nagenoeg op de besparingslijn liggen, waar de kosten van 2015 nog boven de besparingslijn uitkwamen.

Voor 2020 zijn op basis van onderliggende plannen (meerjarenbegroting van het waterschap en de rioleringsplannen (vGRP) van de gemeenten) de verwachte totale kosten op dit moment op afgerond € 50,9 miljoen geraamd (wederom: driehoekmarkering). Dit is ongeveer € 6,1 miljoen lager dan in het regionaal feitenonderzoek becijferde bedrag. Daarmee wordt op dit moment aan de besparingsdoelstelling voor 2020 voldaan.

Kwetsbaarheid c.q. robuustheid

Het is belangrijk dat voldoende mensen een significant deel van hun tijd aan een bepaald werkproces besteden. Bij vertrek of langdurige ziekte van een medewerker is dan voldoende expertise in huis om de noodzakelijke werkzaamheden over te nemen of aan te sturen. Er is een methode ontwikkeld om te kunnen volgen hoe de kwetsbaarheid zich in de loop der tijd ontwikkelt. We hanteren in de thermometer de term robuustheid in plaats van kwetsbaarheid, omdat het verminderen van kwetsbaarheid in feite een negatief geformuleerd doel is. De onderstaande diagrammen geven het gemiddelde resultaat van alle negen partners weer.

De robuustheid wordt bepaald op basis van het aantal werknemers dat een significant deel van zijn tijd (ten minste 4 uur per week) aan een werkproces besteedt. Daarnaast wordt meegewogen of van de betrokken medewerkers niet een te groot deel weinig ervaring heeft (minder dan 5 jaar) of de pensioengerechtigde leeftijd nadert (60+).

Personele kwetsbaarheid bij individuele organisaties kan eventueel worden ondervangen door samenwerking tussen organisaties. Afhankelijk in welke mate beleid geharmoniseerd is en taken daadwerkelijk gezamenlijk georganiseerd en uitgevoerd worden, mag men bij het bepalen van de robuustheid de personele capaciteit van partners meetellen.

De robuustheid is in 2013 voor het eerst gemeten. In de volgende diagrammen worden zowel de situaties in 2013 (links) als in 2016 (rechts) weergegeven.

Wat betreft robuustheid (inclusief samenwerking) wordt op de vier deelgebieden tussen 2,5-3,5 gescoord. We kunnen op deze deelgebieden spreken van een beheer dat *grotendeels* geprofessionaliseerd is.

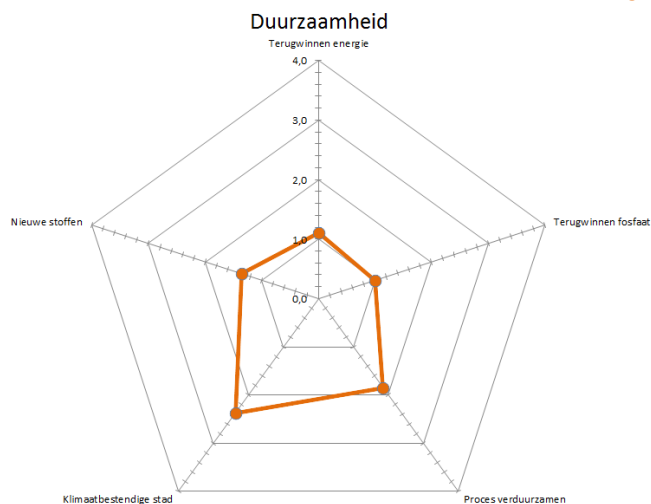
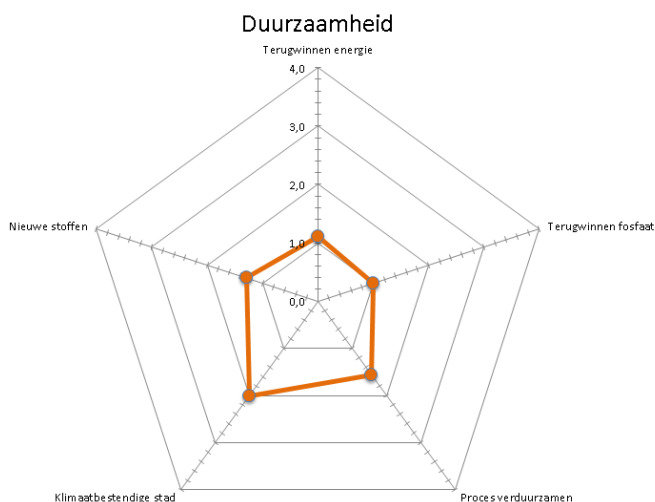
De door partners gerapporteerde robuustheid is in de regio in vergelijking met 2013 gemiddeld op alle deelprocessen toegenomen. Dit geldt voornamelijk voor de deelprocessen: **strategie, beleid en planvorming; vervangen, renovatie en nieuwbouw; inspectie en onderhoud, beoordeling en monitoring, beheer en analyse van data**. Wat betreft **procesondersteuning** (revisies, vergunningen, communicatie, afhandelen klachten) is slechts een beperkte vooruitgang gerealiseerd.

De vooruitgang is bij de deelprocessen: **strategie, beleid en planvorming; vervangen, renovatie en nieuwbouw; inspectie en onderhoud, beoordeling; en monitoring, beheer en analyse en analyse van data** voor een belangrijk gedeelte door nauwere samenwerking gerealiseerd. Wat betreft **procesondersteuning** is vooral winst in de eigen organisatie geboekt.

De vooruitgang die in 2016 is geboekt vergeleken met 2015 is beperkt. De meeste winst is in 2016 behaald op het gebied **strategie, beleid en planvorming**.

2013

2016

De scores op het gebied van **Terugwinnen energie** en **Terugwinnen fosfaat**, zijn ten opzichte van het peiljaar (2013) onveranderd gebleven.

Voor **Nieuwe stoffen**, **Proces verduurzamen** en **Klimaatbestendige stad** geldt dat enige vooruitgang is geboekt.

De scores van **Terugwinnen energie**, **Terugwinnen fosfaat** en **Nieuwe stoffen**, vallen tussen 1- 1,5. De classificatie bij deze score hoort is dat de ontwikkeling die de thermometer voorstaat nog *niet* in gang gezet is.

Uit de scores van **Proces verduurzamen** en **Klimaatbestendige stad** volgt dat de gewenste ontwikkelingen in *enige mate* gerealiseerd zijn.

Conclusie

De kosten in 2016 bedroegen jaarlijks afgerond € 49,1 miljoen. Voor 2020 zijn is de prognose voor de totale kosten op dit moment € 50,9 miljoen. Dit is ongeveer € 6,1 miljoen lager dan in het regionaal feitenonderzoek voor becijferde bedrag. Daarmee wordt op dit moment aan de besparingsdoelstelling van 2020 (€ 6 miljoen) voldaan.

Het is mogelijk dat wijzigingen in de gehanteerd financiële systematiek een behoorlijk aandeel hebben in de kostenontwikkeling. Als RIVUS voor het vervolg grip wil blijven houden op de werkelijke kostenontwikkeling is het van belang richting 2020 consequent studie naar trendbreuken te doen en het resultaat hierop te corrigeren.

Partners rapporteren dat het afvalwaterbeheer gemiddeld over bijna de gehele linie minder kwetsbaarheid is geworden; we zien jaar op jaar een positiever beeld ontstaan. De geringe ontwikkeling wat betreft procesondersteuning is weinig verrassend, omdat het RIVUS-programma hier ook niet op inzet.

Professionaliteit laat een gestage ontwikkeling zien. We mogen vaststellen dat ten opzichte van 2013 over de gehele linie behoorlijke groei is geweest.

Wat betreft de duurzaamheid is er een geringe vooruitgang geboekt. Buiten de stappen die worden gezet op het gebied van het *verduurzamen van het proces* en *klimaatadaptieve stad* heeft er volgens de hier gehanteerde systematiek niet of nauwelijks ontwikkeling plaatsgevonden. In het bestuurlijk overleg van 9 december 2016 is extra energie gezet op het vergroten van de duurzaamheid. Naar verwachting zal dit de komende jaren leiden tot positieve ontwikkeling.